

STEDELIJK MUSEUM ALKMAAR 2019

Inhoud

Voorwoord
5

Visie en missie
11

Verlag van de directie
12

Tentoonstellingen
20

Begunstigers
56

Bruiklenen en aanwinsten
58

Conserveren en restaureren
66

Publicaties en lezingen
70

Bericht van de
Raad van Toezicht
72

Organigram
76

Personeel
80

Financieel verslag
84

Colofon
96

Patrick van Mil opent op 26 september 2019 de tentoonstelling *De Toorop Dynastie*.

Voorwoord

Wie in 2019 Stedelijk Museum Alkmaar bezocht, kon zo maar in gesprek raken met een restaurator die een zeventiende-eeuws schuttersstuk aan het opknappen was, om vervolgens te worden overvallen door filosofische overpeinzingen bij het aanschouwen van het werk van hedendaags kunstenaar Herman de Vries. Wie het afgelopen jaar naar het museum kwam, kon zich het ene moment verwonderen over de daden van VOC-ambtenaar Frederik de Houtman in de Indische archipel, om het volgende moment te worden gebiologeerd door de strenge blik waarmee Charley Toorop zichzelf in 1950 portretteerde naast haar schilderende zoon Edgar Fernhout. Het programma-aanbod van Stedelijk Museum Alkmaar kende in 2019 een grote diversiteit aan collecties, thema's en verhalen, die zich uitstrekten van de zestiende tot de eenentwintigste eeuw. Met echter één rode draad: alle tentoonstellingen en activiteiten waren verbonden met de stad Alkmaar en de omliggende regio Noord-Holland boven het IJ. Deze regio vormt de bron en de bakermat voor onze collecties, onze activiteiten en ons publieke draagvlak.

Dat betekent niet dat de betekenis en het bereik van Stedelijk Museum Alkmaar zich beperken tot de eigen regio. Integendeel, ook afgelopen jaar trok het museum weer de nodige landelijke media-aandacht met veel bezoekers uit Nederland en zelfs van daarbuiten. In 2019 ontving het museum bijna 65.000 bezoekers, twintig procent meer dan begroot. Dat succes was met name te danken aan de tentoonstelling *De Toorop Dynastie*.

Niet alleen in onze publieksactiviteiten maar ook in ons collectiebeleid is de regio Alkmaar de rode draad. Dit jaar konden we de collectie verrijken met de aankoop van vier unieke grisailles van de zeventiende-eeuwse Alkmaarse meester Caesar van Everdingen en met een fraaie achttiende-eeuwse zilveren tabakspot vervaardigd door de Alkmaarse zilversmid Willem Hoogland. Onze kerncollectie van de vroeg twintigste-eeuwse Bergense School kon worden uitgebreid met werken van onder andere Else Berg, Leo Gestel, Piet en Matthieu Wiegman. Dit alles mogelijk gemaakt door particuliere schenkers en de steun van de Vereniging Rembrandt. Bij de verzelfstandiging van het museum is met

eenmalige steun van de gemeente Alkmaar een groot meerjarig inhaalproject in gang gezet om de achterstanden op het gebied van collectiebeheer weg te werken. Eind 2019 kon dit project inhoudelijk worden afgerond. De basisregistratie en het materiele beheer van de museumcollectie zijn nu volledig op orde, alle 18.000 objecten zijn digitaal gefotografeerd en online raadpleegbaar.

Een tweede rode draad in de activiteiten van Stedelijk Museum Alkmaar is de aandacht voor publieksbenadering en educatie. Een kwalitatief hoogwaardige tentoonstellingsvormgeving in combinatie met boeiende audiotours zijn al enige jaren het handelsmerk van onze publieksbegeleiding. Sinds kort zetten we daarbij ook steeds meer in op publieksparticipatie en het activeren van bezoekers. Zo hebben basisschoolleerlingen in heel Noord-Holland boven het IJ afgelopen voorjaar veldonderzoek gedaan en basismateriaal verzameld voor een kunstwerk dat herman de vries in opdracht van het museum heeft vervaardigd. De leerlingen speelden ook een belangrijke rol bij de opening en de presentatie van dit project, getiteld *Voor jullie voeten*. Voor volwassenen werden in dezelfde expositie 's ochtends yogalessen gegeven door beeldend kunstenaar Martijn Engelbrecht. In de tentoonstelling over de Alkmaarse ontdekkingsreiziger Frederik de Houtman maakten veel bezoekers gebruik van de mogelijkheid hun persoonlijke mening te geven over het gebruik van de beladen term 'Gouden Eeuw'. De verschillende taxatiedagen die het museum organiseerde, activeerden velen in de provincie en daarbuiten om naar Alkmaar te komen en een schilderij uit de eigen huiscollectie door deskundigen te laten beoordelen.

Samenwerking is de derde rode draad in het beleid van Stedelijk Museum Alkmaar. Ook dit jaar werd op tal van fronten samenwerking gezocht en gevonden. Ik vermeld hier drie in het oog springende voorbeelden: voor het project *De Toorop Dynastie* werd zowel inhoudelijk-programmatisch als op het gebied van marketing en communicatie nauw samengewerkt met Museum Kranenburgh in Bergen, dat de parallelle tentoonstelling *Edgar Fernhout, Licht in Kleur* presenteerde. De gezamenlijke publiciteitscampagne en het gezamenlijke publieksprogramma waren zeer succesvol. In nauwe samenwerking met Taqa Theater De Vest en Bibliotheek Kennemerwaard werd de tweede Joost Zwagerman Lezing georganiseerd, deze keer met de gerenommeerde Julian Barnes als hoofdspreker. Stedelijk Museum Alkmaar was verder één van de trekkers van een nieuw samenwerkingsproject: Showman's Fair Alkmaar. Een laagdrempelig cultuurfestival voor jong en oud dat in augustus in stadspark De Hout werd georganiseerd en waar vrijwel alle culturele instellingen van Alkmaar zich op speelse en lichtvoetige wijze presenteerden aan bestaande en nieuwe publieksgroepen.

Als het gaat om de kernactiviteiten op het gebied van collectie, presentatie, educatie en publieksbereik was 2019 voor Stedelijk Museum Alkmaar zonder meer een geslaagd jaar. En ook op andere fronten werden belangrijke stappen voorwaarts gezet. De website van het museum werd volledig vernieuwd en kreeg een nieuwe huisstijl. De museumwinkel werd vernieuwd en uitgebreid met een uitstekend boekenassortiment – een kwaliteitsslag die zich onmiddellijk vertaalde in hogere opbrengsten. De versterking van het marketing en developmentteam leidde ertoe dat zich nieuwe begunstigers aan het museum verbonden.

Stedelijk Museum Alkmaar dankt een ieder, van medewerkers en vrijwilligers tot Schutters, Vrienden, Bergense Schoolkringleden, fondsen, sponsors en particuliere begunstigers, die zich heeft ingezet voor het museum, in het bijzonder de gemeente Alkmaar en partner Rabobank Alkmaar e.o. Dankzij hen allen was het mogelijk dit verslagjaar zoveel mensen te verrijken en te inspireren met ons programma van tentoonstellingen, educatie, publieksactiviteiten, onderzoek, publicaties, restauratieprojecten en collectie-uitbreidingen.

Wij kijken met trots terug op een succesvol jaar. Door de coronacrisis die tijdens het samenstellen van dit jaarverslag in alle hevigheid tot uitbarsting is gekomen, kijken we echter ook met enige zorg naar de toekomst. De financiële uitgangssituatie van het museum is gelukkig gezond, we hebben onze huishouding op orde. Het is op het moment van dit schrijven echter nog onzeker hoe lang de effecten van de crisis zullen doorwerken. Als de coronacrisis één ding duidelijk maakt, is het wel dat een museum niet alleen kan teren op cultuur-toeristische bezoekers. Een sterke worteling in de eigen omgeving is ook nodig. Stedelijk Museum Alkmaar kent gelukkig een stevig draagvlak in de stad en de regio. Toch zijn er nog veel inwonersgroepen die het museum nooit bezocht hebben en daardoor nooit in aanraking zijn gekomen met al het moois en boeiends – ons goud – dat hun eigen regio in een ver of recent verleden heeft voortgebracht. Daar ligt een belangrijke opdracht voor het museum. Afgelopen jaar hebben we verkend om welke doelgroepen dat gaat en op welke wijze wij een breder en diverser publiek in de eigen regio zouden kunnen bereiken. In de komende jaren zullen we die ambitie verder uitwerken naar concrete actieprogramma's. De coronacrisis – hoe pijnlijk ook – bewijst hoe belangrijk het is dat we op die ingeslagen weg voortgaan.

Patrick van Mil

museumkaarten 814 verkocht	website 92.574 gebruikers	winkelomzet 172.283 in EUR
ansichtkaarten 5.965 stuks verkocht	stagiaires 7 in totaal	memospel vogels 21 stuks verkocht
tas julian barnes 61 stuks verkocht	twitter 2.785 volgers	papieren zakdoekjes 758 stuks verkocht
leerlingen 2.380 primair onderwijs	eikलगummetje 221 stuks verkocht	nt2 211 deelnemers
intuïtieve kunstbenaderingen 11 sessies	omzet café 136.539 in EUR	bezoeken 734 vereniging rembrandt

nieuwsbrief 1.740 abonnees	kaastosti's 1.551 stuks verkocht	museumkaart junior 764 bezoeken
vilten cadeau-artikelen 533 stuks verkocht	facebook 3.288 likes	pepermuntdoosjes 172 stuks verkocht
mediawaarde 1,3 mln in EUR	senioren-moment oeps 252 boekjes verkocht	omzet winkel grote kerk 16.743 in EUR
instagram 1.737 volgers	buitenlandse bezoeken 1.209 keer	bezoeken museumkaart 42.150
leerlingen voortgezet onderwijs 1.657	website paginaweergaven 436.058	sjaals stuks verkocht 105

Plein voor het Stedelijk Museum Alkmaar.

Visie en missie

Stedelijk Museum Alkmaar verbindt mensen, kunst en geschiedenis. Het museum doet dat met een open blik naar de wereld, maar onderscheidt zich door in zijn verzamelbeleid en programmering altijd een verbinding te zoeken met de eigen collectie en met het DNA van Alkmaar en de omliggende regio. Met de drie programmajlijnen die het museum daarbij hanteert – oude meesters van de zestiende en zeventiende eeuw, vroeg twintigste-eeuwse kunst rond de Bergense School en cultuurhistorische thema's – wordt een veelzijdig aanbod van tentoonstellingen en presentaties gerealiseerd, voor een breed en divers publiek.

Schatkamerbewaarder en etalage

Het museum verzamelt, beheert en presenteert de kunst- en cultuurhistorische collectie van de stad Alkmaar en de daarmee verbonden ommelanden, voor huidige en voor toekomstige generaties.

Verhalenverteller

Het museum presenteert onderscheidende tentoonstellingen van (inter) nationaal belang over de kunst, cultuur en geschiedenis van de stad Alkmaar en zijn omgeving met als doel daarmee zoveel mogelijk mensen te verrijken, te inspireren, te stimuleren en te verbinden.

Uithangbord en magneet

Het museum is uithangbord, ambassadeur en boegbeeld van Alkmaar, dat de rijkdom van zijn kunst, cultuur en geschiedenis uitdraagt naar publiek en media in binnen- en buitenland. Daardoor fungeert het museum als een magneet die bezoekers naar Alkmaar trekt, die bijdraagt aan de levendigheid en aantrekkelijkheid van de stad voor burgers en bedrijven en die een betekenisvolle rol vervult voor de ontwikkeling van de stad en de regio.

Verlag van de directie

Collectie

In 2019 is de collectie op verschillende punten belangrijk versterkt. Het al langer gewenste schilderij van Emanuel de Witte is toegevoegd aan onze presentatie zeventiende-eeuwse kunst. *Het interieur van een protestantse kerk* (1677) is een meerjarig bruikleen van het Rijksmuseum dat speciaal voor dit doel werd gerestaureerd. De collectie zeventiende-eeuw is verder versterkt met vier paneeltjes (1636–1639) van de evangelisten door Caesar van Everdingen (deels koop, deels schenking). Het gaat om zeldzame werken die het collectiecluster van deze grootste Alkmaarse meester verder versterken. Ook van zijn broer Allart van Everdingen werd door schenking een werk toegevoegd: een ets van een Scandinavisch landschap (1650–1675). Bijzondere aandacht verdient verder de aankoop van een zeer bijzondere tabakspot (1746) van de Alkmaarse zilversmid Willem Hoogland sr. Deze aankoop werd gesteund door de Vereniging Rembrandt en een particuliere kunstliefhebber met een hart voor zilver. De tabakspot is opgenomen in de vaste presentatie *Portret van Alkmaar*. Behalve de collectie Oude Kunst werd ook onze geliefde Bergense Schoolcollectie het afgelopen jaar versterkt. Twee tekeningen van Else Berg werden gekocht, evenals verschillende werken van Piet van Wijngaardt, die wij in 2019 presenteerden als de grondlegger van de Bergens School. Het *Landschap met Roode Praam* (1915) steekt daarbij uit als een sleutelwerk voor de Nieuwe Schilderkunst die Van Wijngaardt propageerde. Onze bijzondere dank verdienen de particuliere liefhebbers van de Bergense School die door middel van schenkingen deze collectie enorm hebben verrijkt. Via schenking kregen wij nog meer werken van Piet van Wijngaardt, Piet en Matthieu Wiegman en Leo Gestel. Door deze versterkingen wordt onze collectie Bergense School steeds completer en representatiever. Wij hoeven hierdoor steeds minder een beroep te doen op onze collega's om langdurige bruiklenen te krijgen voor onze vaste presentatie.

Collectieregistratie en collectiebeheer

De inhaalslag collectieregistratie en digitalisering liep verspreid over het jaar door in 2019. De grootste klus was het uitruimen van een extern depot dat niet aan onze eisen voldeed. De collectie die daar werd bewaard, is schoon-gemaakt door Helicon Conservation Support en overgebracht naar ons inpandige depot. Om deze collectie in te kunnen passen, is ruimte gecreëerd in de bestaande rekken en rolkasten. De inhaalslag collectieregistratie werd afgerond. Nu heeft elk object in onze collectie een inventarisnummer, een basisrecord in het collectieregistratiesysteem en een registratiefoto.

De zeer warme zomer van 2019 was een te grote belasting voor de koel-systemen van de klimaatinstallatie. Een deel van het koelsysteem bleek defect en moest worden vervangen. Wij hebben, in overleg met onze bruikleengevers, de collectie gedurende deze periode gemonitord en zo nodig verplaatst naar ruimtes waar het klimaat het meest stabiel was. Met het plaatsen van een nieuwe installatie is het stabiele klimaat in ons museum uiteindelijk weer hersteld. Er zijn geen grote of blijvende schades opgetreden.

Publieksbereik

In 2019 trok het museum 64.576 bezoekers, waarvan bijna 1.209 buitenlandse bezoekers. Uit doorlopend bezoekersonderzoek valt op te maken dat onze doelgroep voor het grootste deel bestaat uit de groep (Whize) Gezellige Emptynesters. De meesten komen uit Noord-Holland, meestal uit de regio, waarvan een klein deel uit de gemeente Alkmaar. Aanleiding voor een bezoek is bij 26% van de bezoekers een recensie in de media.

Uit dit bezoekersonderzoek blijkt, dat men het museum typeert als sympathiek. Dat is afwijkend ten opzichte van andere musea waarmee dit onderzoek kan worden vergeleken. Daar scoort de merkpersoonlijkheid 'uniek' het hoogst. Dit verklaart waarom Stedelijk Museum Alkmaar achterblijft in de bindings-index: die is 22,8%, wat wel een grote verbetering is ten opzichte van 2018, toen deze bleef steken op 11%. In 2020 zal mede hierom worden geïnvesteerd in een gastvrijheidstraining.

Dit jaar heeft Alkmaar Marketing het museum de mogelijkheid geboden om een aantal communicatiemiddelen in te kopen, zoals banieren op acht plaatsen in de stad, een groot billboard aan de randweg en een aantal Mupi's in de gemeente Alkmaar, waar dankbaar gebruik van is gemaakt. Samen met Alkmaar Marketing, Museum Kranenburgh en de K10D-Bergen NH werd een katern gerealiseerd bij NRC Handelsblad. De samenwerking met Museum

Kranenburgh leverde daarnaast een gezamenlijke campagne op, met inkoop van middelen en het aanbod van een combiticket inclusief fietsroute.

Bij de drie tentoonstellingen werden vele activiteiten georganiseerd, passend bij de aard van de tentoonstelling. Zo waren bij *Voor jullie voeten*, van herman de vries, 11 meditatieve intuïtieve kunstbenaderingen te volgen, gegeven door kunstenaar Martijn Engelbregt. Ook waren er vier expedities buiten het museum. Zo is er op de geboortegrond van herman de vries een archeologische vindplaats bezocht en in de Egmonder duinen een wandeling georganiseerd. Een Tegenlicht Meet-up werd voor de gelegenheid gewijd aan kunstenaars en natuurbeleving. Bij *De Toorop Dynastie* werden twee zeer goed bezochte Muze-lezersbijeenkomsten georganiseerd.

Educatie

Cultuureducatie aan de hand van onze collectie blijft een belangrijk speerpunt van ons beleid. Wij willen dat alle leerlingen uit het Primair Onderwijs (PO) en het Voortgezet Onderwijs (VO) uit de stadsregio Alkmaar tenminste één keer in hun schoolcarrière het museum bezoeken om een programma te volgen. Hierbij gaat het om inspireren, onderzoeken en verwonderen. Een belangrijke basis in het educatieve aanbod was dan ook de methode Visible Thinking (VT), aangevuld met de methode iASK. Deze interactieve werkvormen zijn geschikt voor alle doelgroepen en bij alle museale presentaties.

We hebben in 2019 ook een start gemaakt met *Anders Kijken*: het motiveren van publiek om stil te staan bij kunst en hen te prikkelen om op een andere manier te kijken naar en in gesprek te gaan over een kunstwerk. Dit kan aan de hand van tekenopdrachten, inleefopdrachten en (filosofische) vragen.

Een bijzondere samenwerking met scholen ontstond vorig jaar rond de tentoonstelling *Voor jullie voeten* met kunstenaar herman de vries. Samen met leerlingen van 21 basisscholen uit de regio Noord Holland Noord maakte hij voor het museum een prachtig kunstwerk. Leerlingen verzamelden aarde van de plek waar zij wonen. Met deze aarde maakte de vries zijn befaamde aarduitwrijvingen van 21 verschillende grondsoorten. Het resultaat: een belangrijke aanwinst voor de collectie van Stedelijk Museum Alkmaar, maar ook een unieke samenwerking met scholen uit heel Noord-Holland Noord.

In 2019 kreeg het museum een subsidie van Fonds 21 voor het programma CuratorLab. Dit programma is gericht op een doelgroep die het museum momenteel nauwelijks bezoekt: het MBO. In CuratorLab draait het om het oefenen met (eenentwintigste-eeuwse) vaardigheden, zoals observeren, (objectief) communiceren, perspectief kiezen en creatief denken, door

te kijken naar en te praten over kunst. In een korte vlog laten studenten hun blik op de collectie zien. Samen bouwen we aan een alternatieve collectiebeschrijving. Het programma Curatorlab wordt in 2020 uitgevoerd.

Het reguliere publiek kreeg bij tijdelijke tentoonstellingen workshops aangeboden die gebaseerd zijn op Family Learning. Prikkelende opdrachten stimuleren om samen te kijken, te ervaren en te onderzoeken. Verder bood het museum audiotours, rondleidingen en lezingen aan.

Partnerships en begunstigers

Naast de steun van fondsen heeft Stedelijk Museum Alkmaar een breed begunstigersdraagvlak. Het krijgt loyale steun van de Vrienden, de Kring Bergense School en de Schutters (bedrijfsvrienden). Het afgelopen jaar heeft het museum vooral de laatste twee kringen van begunstigers flink weten te versterken. Wij hebben een goede sponsorrelatie met de Rabobank, maar het blijkt lastig om andere partnerships te sluiten met bedrijven uit de regio. Toch heeft museum het afgelopen jaar waardevolle nieuwe contacten gelegd die wellicht later kunnen uitgroeien tot partnerships.

Huisvesting

Het gebouw van Stedelijk Museum Alkmaar kent een aantal structurele knelpunten. De routing en de vindbaarheid van de verschillende museumzalen is problematisch. Het museum ontbeert een educatieve ruimte voor scholen en groepsbezoek. Er is te weinig ruimte om de prachtige collectie van de Gouden Eeuw in volle glorie aan het publiek te laten zien en er is vooral te weinig ruimte voor tijdelijke exposities. Bovendien voldoet het museum op diverse bouwkundige en installatietechnische onderdelen niet aan de hedendaagse eisen. Gebaseerd op onderzoek uit 2017 en 2018 is daarvoor een verbeteringsplan opgesteld, dat nog op uitvoering wacht. Met de gemeente Alkmaar is het museum in gesprek over financiering van dit plan. In 2019 is wel een aantal verbeteringen doorgevoerd in de technische infrastructuur voor tentoonstellingen.

Bedrijfsvoering

Als zelfstandige stichting heeft Stedelijk Museum Alkmaar een subsidierelatie met de gemeente en worden op hoofdlijnen afspraken gemaakt over beleid en prestaties. Gebouw en collectie zijn eigendom van de gemeente. De directeur-bestuurder is eindverantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling, de aansturing van de museumorganisatie en de gerealiseerde prestaties. Het museum heeft een onafhankelijke Raad van Toezicht en hanteert de

Governance Code Cultuur. Stedelijk Museum Alkmaar is verder een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en wordt ook als culturele ANBI aangemerkt. Bij de verzelfstandiging in 2014 heeft het museum gekozen voor het zelf organiseren van een belangrijk deel van de bedrijfsvoering. Bij het Shared Service Centrum (SSC) van de gemeente Alkmaar werden in 2019 nog diensten als automatisering en telefonie afgenomen.

Organisatie

Sinds de verzelfstandiging hanteert het museum de Museum CAO en zijn alle medewerkers aangesloten bij het ABP Pensioenfonds.

Vanaf mei 2019 is het museum collectief aangesloten bij Stichting PAWW (Private Aanvulling WW) en dragen de medewerkers in loondienst maandelijks via het salaris daarvoor een bijdrage af. Via het PAWW-fonds zijn zij bij werkloosheid verzekerd van een werkloosheidsuitkering voor maximaal 38 maanden, in plaats van standaard maximaal 24 maanden (UWV).

In 2019 is de afdeling Marketing en Development uitgebreid met een medewerker partnerships en begunstigers.

Verder kon in 2019 dankzij een stipendium van het Prins Bernhard Cultuurfonds tijdelijk een juniorconservator worden aangesteld, om één van de twee vaste conservatoren gelegenheid te geven wetenschappelijk onderzoek te doen ten behoeve van de tentoonstelling *Van Gogh, Cezanne en de Bergense School* (2021).

De periodieke Risico-inventarisatie en Evaluatie (RI&E) heeft in 2019 weer plaatsgevonden en is uitgevoerd door een extern gecertificeerd bureau. Uit het onderzoek blijkt dat binnen het museum goed oog is voor de arbeidsomstandigheden en veiligheid. De aanbevelingen omtrent preventie, klimaat en voorlichting worden opgepakt.

Het ziekteverzuim is in 2019 gedaald naar gemiddeld 3,5% (2018: 5,6%). Verder waren er drie museummedewerkers met zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Medezeggenschap

Voor de zelfstandige stichting is het ook noodzakelijk de medezeggenschap goed te organiseren. Vanaf eind 2014 wordt er gewerkt met een personeelsvergadering. Onderwerpen in de personeelsvergadering worden waar mogelijk vooraf, in subgroepen met verschillende medewerkers vanuit de organisatie,

inhoudelijk voorbereid en uitgewerkt. In 2019 zijn in de personeelsvergaderingen de volgende onderwerpen behandeld: de nieuwe Museum CAO, bedrijfshulpverlening, collectiehulpverlening, het klimaat op de kantoren, de Risico-inventarisatie en Evaluatie (RI&E), tentoonstellings-programmering t/m 2024 en de feestcommissie.

Tentoonstelling De Toorop Dynastie.

Tentoonstellingen

Grote zaal

Piet van Wijngaardt.
Grondlegger van de Bergense School
24 november 2018 t/m 12 mei 2019

herman de vries. Voor jullie voeten
1 juni t/m 1 september 2018

De Toorop Dynastie
28 september 2019 t/m 26 januari 2020

Kleine zaal

Mysterie Mondriaan
24 november 2018 t/m 10 maart 2019

*Project Caesar – Restauratie van het vroegste
schuttersstuk van Caesar van Everdingen*
23 maart t/m 10 juni 2019

Pieter van Schaejenborgh. Meester van het visstilleven
22 juni t/m 27 oktober 2019

De Houtman, best fout man?
9 november 2019 t/m 1 maart 2020

Foyervitrine

Symbolen voor het oprapen.
Noord-Hollands slibaardewerk
22 juni t/m 27 oktober 2019

Tentoonstellingsposters van 2019.

Mysterie Mondriaan

24 november 2018 t/m 10 maart 2019

In deze focustentoonstelling stond een grote, dubbelzijdige tekening van Piet Mondriaan centraal. In 1950 was de tekening op een veiling gekocht als een werk van Leo Gestel. Toen duidelijk werd dat niet Gestel maar Mondriaan de maker was, groeide de behoefte om te weten wie de vrouw was die zo krachtig was geportretteerd. Op basis van eigen onderzoek ontrafelde conservator Marjan van Heteren het mysterie van deze Mondriaan. Zij ontdekte dat Aletta de Longh was geportretteerd, een violiste waarmee Mondriaan veel contact onderhield. De correspondentie tussen hen wierp licht op hun relatie. Deze correspondentie was toegankelijk gemaakt door het Mondriaan Editieproject van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie in Den Haag. De bezoeker kon in de tentoonstelling het onderzoek van de conservator volgen en zo zelf het mysterie ontrafelen.

Elizabeth Cady Stanton
1815-1895

Frederick Douglass
1818-1895

Sojourner Truth
1775-1875

Wendell Phillips
1819-1851

Harriet Beecher Stowe
1799-1851

WOMEN'S RIGHTS CONVENTION
1848

WOMEN'S RIGHTS CONVENTION
1848

WOMEN'S RIGHTS CONVENTION
1848

Piet van Wijngaardt.

Grondlegger van de Bergense School

24 november 2018 t/m 12 mei 2019

De eerste monografische tentoonstelling over Piet van Wijngaardt (1873–1964) deed wat hij beoogde: kenners en liefhebbers van de Bergense School verrassen. Het beeld van Piet van Wijngaardt was vooral gebaseerd op de talloze bloemstillevens die hij in zijn lange werkzame leven heeft geschilderd. Het oeuvre van deze kunstenaar bleek echter veelzijdiger en krachtiger dan hiervoor werd gedacht. Het krachtige expressionistische werk dat werd getoond, past veel beter bij zijn rol als theoretisch grondlegger van de Bergense School. De tentoonstelling betekende daarom een herwaardering voor Piet van Wijngaardt.

In zijn jonge jaren genoot de schilder grote bekendheid in Nederland. Vermoedelijk is er in het tweede decennium van de twintigste eeuw meer over Piet van Wijngaardt gepubliceerd dan over Mondriaan, Sluijters en Gestel samen. Dat was tot voor kort vrijwel onbekend. Al in 1921 werd een boek over hem geschreven; hij was daarmee de eerste van de modernisten die dat overkwam, Jan Toorop uitgezonderd. Renée Smithuis heeft met deze tentoonstelling overtuigend het belang laten zien van deze kunstenaar voor het ontwikkelen van het Noord-Hollands expressionisme; inzichten die onze kennis van de Bergense School verdiepen. Met de tentoonstelling onderstreepte Stedelijk Museum Alkmaar de ambitie om hét museum van de Bergense School te zijn.

bezoekers
24.638
in totaal

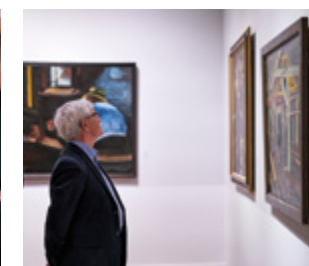

catalogi
433
aantal verkocht

bezoekers-
waardering
8,8
gemiddeld
van 10

renée smithuis
38
rondleidingen

mediawaarde
48.712
in EUR

Het Signaal

vertoning van de kunstenaars-
groep in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde
in oktober 1910 publiceerde

Het Signaal

published his ideas about 'The New
and exhibition of Het Signaal artists'
in 1910. He wanted to show reality in
by heavily accentuating colours
inducing bright colour contrasts.
which there has been brought
me. It was highly appreciated by the
open to change. 'the landscapes are
as of strong colour'. 'This colour is
sometimes set slight by the artist's
'

Project Caesar – Restauratie van het vroegste schuttersstuk van Caesar van Everdingen

23 maart t/m 10 juni 2019

Caesar van Everdingen is de Rembrandt van Alkmaar: onze grootste zeventiende-eeuwse schilder. Stedelijk Museum Alkmaar toont dan ook niet minder dan 13 werken van zijn hand op zaal. In ons depot bevond zich echter nóg een belangrijk stuk van deze meester: zijn vroegste schuttersstuk, gemaakt in 1641. Dit hing niet aan de museummuur, omdat het in slechte staat was. De voorstelling ging schuil onder een vergeelde vernislaag, de verflaag vertoonde barsten en lelijke verkleuringen. Om deze *sleeping beauty* weer tot leven te wekken kreeg ons museum als eerste een subsidie uit het pas opgerichte BankGiro Loterij restauratiefonds, beheerd door de Vereniging Rembrandt. Het groepsportret werd in 2019 behandeld. Een deel van de restauratie werd voor de ogen van het publiek, in de kleine tentoonstellingszaal, uitgevoerd. Drie dagen per week konden bezoekers van het museum meekijken over de schouders van restauratoren Johanneke Verhave en Erika Smeenk-Metz en vragen stellen over hun werkzaamheden. Hier werd gretig gebruik van gemaakt. Inmiddels is het werk in zijn volle glorie te bewonderen in de vaste opstelling in de Gouden Eeuw Zaal.

herman de vries. Voor jullie voeten

1 juni t/m 1 september 2019

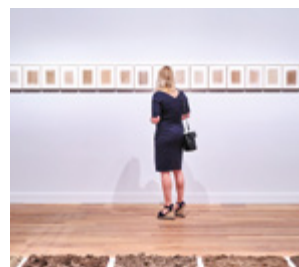
In de tentoonstelling *Voor jullie voeten* stond de relatie van herman de vries (1931) met zijn geboortegrond centraal. herman de vries heeft een bijzondere relatie met de natuur om hem heen. Deze internationaal gevierde kunstenaar, geboren en getogen in Alkmaar, kreeg van Stedelijk Museum Alkmaar de opdracht een totaalkunstwerk te vervaardigen van eenentwintig zogenaamde aarduitwrijvingen. Leerlingen van verschillende scholen, verspreid over Noord-Holland, verzamelden hiervoor de bodemmonsters en ontdekten op deze manier hun directe omgeving door 'de bril' van de kunstenaar. Met de aarde van deze plekken is ook een grondinstallatie gemaakt die de diversiteit aan grondsoorten toonde. Dit werk vormde de kern van deze solotentoonstelling. Een tweede installatie, een cirkel van schelpen van vijf meter doorsnede, verweest naar de belangrijke rol die de Noord-Hollandse kust speelde in het leven van herman de vries. Aangevuld met bruiklenen uit Nederlandse collecties van onder andere Rijksmuseum Twente, Het Kröller Muller Museum, Museum Voorlinden en een aantal privéverzamelaars, gaf de tentoonstelling een representatief overzicht van de vries' oeuvre vanaf grofweg 1970, het moment dat de natuur zijn intrede deed in zijn werk. Stedelijk Museum Alkmaar toonde met deze tentoonstelling voor het eerst werk van herman de vries in zijn eigen regio.

bezoekers
12.664
in totaal

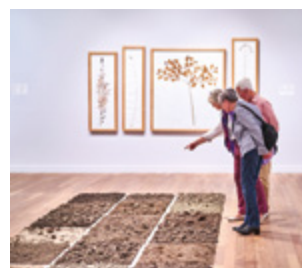

bezoekers-
waardering
8,4
gemiddeld
van 10

participatie van
21
basisscholen

intuïtieve
kunstbenadering
11
keer

mediawaarde
57.532
in EUR

Pieter van Schaeyenborgh. Meester van het visstilleven

22 juni t/m 27 oktober 2019

Stedelijk Museum Alkmaar bezit een groot, gesigneerd schilderij van Pieter van Schaeyenborgh, *Visstilleven met gezicht op Egmond*. Dit bijzondere werk hangt in de vaste presentatie. Deze tot nu toe vrij onbekende zeventiende-eeuwse meester (actief tussen 1635–1657) was een van de meest bekwame Hollandse (én de enige Alkmaarse) schilders van visstillevens. Over deze schilder en zijn oeuvre was tot voor kort weinig bekend. Junior-conservator Georgine van der Lugt deed voor deze kleine monografische tentoonstelling diepgravend onderzoek naar het leven en werk van Van Schaeyenborgh en ontdekte dat zijn belangstelling voor vis goed te verklaren was: hij groeide op in een familie van vishandelaren in Antwerpen. Toen hij naar Alkmaar verhuisde, was de zee nabij. De tentoonstelling bevatte een aantal niet eerder getoonde werken van zijn hand, aangevuld met archiefstukken en gebruiksvoorwerpen (archeologische vondsten) die ook op de schilderijen voorkomen. Doel van deze tentoonstelling was om de schilder de bekendheid te geven die hij verdient.

Symbolen voor het oprapen. Noord-Hollands slibaardewerk

22 juni t/m 27 oktober 2019

Museum In 't Houten Huis toonde in een tentoonstelling de symboliek op zeventiende-eeuws slibaardewerk. De symbolen verwijzen naar het huwelijk, vruchtbaarheid, deugden en sociale verhoudingen. Dit Noord-Hollandse slibaardewerk werd vooral in Alkmaar geproduceerd. Als een verwijzing was in onze foyer een kleine presentatie te zien met slibaardewerk uit de collecties van Museum In 't Houten Huis en de archeologische dienst. Ook in het raadhuis van Graft en in Museum Jan Boon in De Rijp waren satelliet-presentaties te zien.

De Toorop Dynastie

28 september 2019 t/m 26 januari 2020

De drie kunstenaarsgeneraties Toorop beslaan samen bijna honderd jaar kunstgeschiedenis. Hoe verschillend de oeuvres van Jan Toorop, Charley Toorop en Edgar Fernhout ook zijn, toch hebben ze duidelijk invloed gehad op elkaar. In deze tentoonstelling werden voor het eerst de biografische en de artistieke verwantschappen tussen de drie kunstenaars uitgelicht.

Conservator Marjan van Heteren bood hiermee een nieuw perspectief op de onderlinge relaties in dit kunstenaarsgeslacht. Aan de hand van zelfportretten en familieportretten liet het eerste deel van de tentoonstelling de biografische verwantschap zien. Het tweede deel gaf het publiek een kernachtig overzicht van de afzonderlijke oeuvres. Topstukken uit particuliere en museale collecties toonden de verscheidenheid in creativiteit en lieten tegelijkertijd de ontwikkelingen in de Nederlandse kunstgeschiedenis zien. In het derde deel werd de bezoeker verrast door de verwantschappen in de oeuvres, die er ondanks de drang naar eigenheid zeker zijn. Bekende werken van deze kunstenaars, duidelijk geïnspireerd door hun familieleden, werden voor het eerst naast elkaar getoond, in paren of in drietallen. De verwantschappen tussen de werken, bijvoorbeeld in motief, compositie of kleurgebruik, werden zo direct zichtbaar voor de bezoeker. *De Toorop Dynastie* trok het grootste aantal bezoekers in de geschiedenis van Stedelijk Museum Alkmaar.

combikaarten
kranenburgh

48

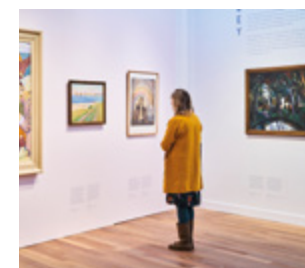
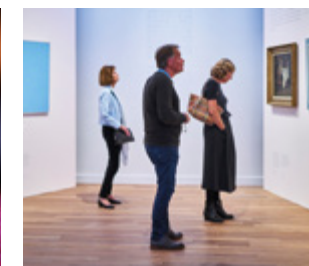
in totaal

bezoekers

37.987

in totaal

bezoekers-
waardering

8,9

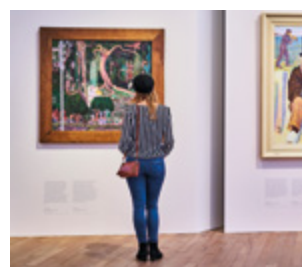
gemiddeld
van de 10

catalogi

1.082

verkocht

mediawaarde

253.059

in EUR

Small text block below the first painting, likely providing information about the artwork.

Small text block below the second painting, likely providing information about the artwork.

Small text block below the third painting, likely providing information about the artwork.

De Houtman, best fout man?

9 november 2019 t/m 1 maart 2020

In 1619 zeilde Frederik de Houtman (Gouda 1571–Alkmaar 1627) met een VOC-vloot langs de West-Australische kust. De Houtmaneilanden, die hij daarbij in kaart bracht, zijn naar hem genoemd. Al vanaf het begin was De Houtman betrokken bij de vaart naar Oost-Indië. Hij werd enkele jaren gevangen gehouden door de sultan van Atjeh en verloor daarbij zijn broer Cornelis, was gouverneur van Ambon en later van de Molukken. De inwoner van Alkmaar speelde een belangrijke rol in het versterken van de positie van de VOC op de Indische Archipel. In deze focustentoonstelling stond de vraag centraal hoe wij nu tegen de Houtman en zijn reizen aankijken. En hoe wij zijn daden in historisch perspectief moeten plaatsen. Wij vroegen de bezoekers naar hun oordeel en hoe musea de geschiedenis van de 'Gouden Eeuw' en van de VOC minder eenzijdig kunnen tonen. Naast bijzondere bruiklenen van het Rijksmuseum en het Scheepvaartmuseum toonden wij meerdere archiefstukken die een persoonlijk inkijk gaven in het leven van De Houtman. De tentoonstelling liet zien dat ook Alkmaar zich tot de omstrede geschiedenissen van de 'Gouden Eeuw' moet verhouden.

By: ...
de Staten Generaal der
Verenigde Nederlanden.

By: ...
Met Oetroy van
H. M. H. de Staten Generaal
Verenigde Nederlanden.

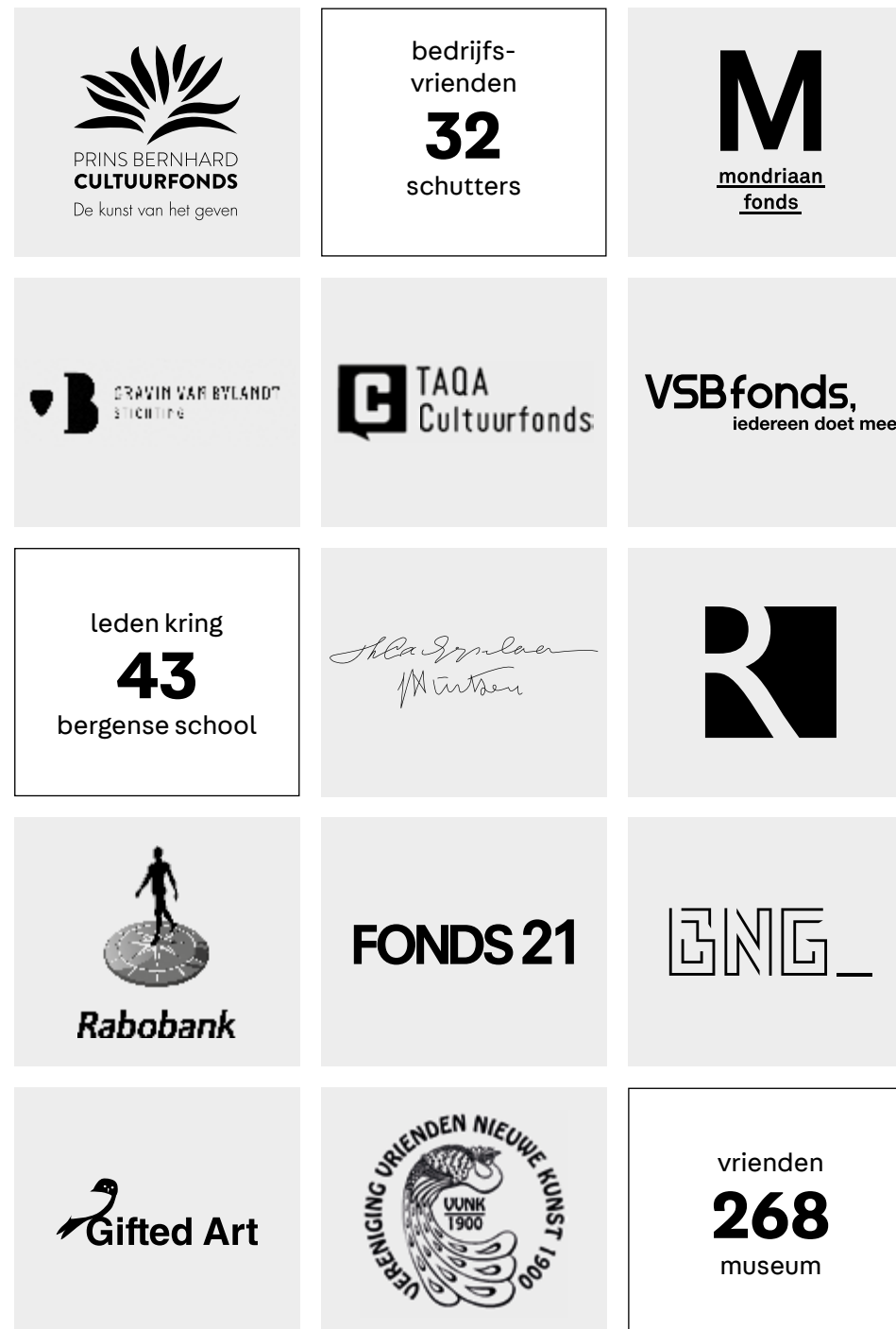
KONINKRIJK VAN DE EENDRACHT,
opgedrukt by Dick Harms met 't Schip d'Eendracht
in October A^o 1616.

Het bestuur van de VOC
Tijlpaent

Begunstigers

Gemeente Alkmaar
Mondriaan Fonds
Prins Bernhard Cultuurfonds
VSB Fonds
Fonds21
TAQA Cultuurfonds
Zabawas
BankGiro Loterij Restauratiefonds van Vereniging Rembrandt
Cultuurfonds BNG
Stichting Pieter Haverkorn van Rijsewijk
M.A.O.C. van Bylandt Stichting
De Gijsselaar Hintzenfonds
Jaap Harten Fonds
Gifted Art
Samenwerkende Maritieme Fondsen
Stichting Victor
Vereniging Vrienden Nieuwe Kunst 1900
Rabobank Alkmaar e.o.
Vrienden van Stedelijk Museum Alkmaar
Schutters van Stedelijk Museum Alkmaar
Kring Bergense School
Particuliere giften

Bruiklenen en aanwinsten

<i>Uitgaande bruiklenen</i>	Theo de Feyter, Nederland <i>'The return of Jasman', Schilderijen, tekeningen, foto's</i> 20-01-2019 t/m 09-03-2019 Theo de Feyter, Potloodtekening van Jas in interieur Theo de Feyter, Inkttekening 'Liggende jas' Theo de Feyter, De jas en zijn bezitter Theo de Feyter, Zonder titel; manfiguur met lijst
Kortdurend	
Museum In 't Houten Huys, Nederland Speelgoed Eerste helft 2019 ca. 85 stuks speelgoed uit depot Stedelijk Museum Alkmaar	
Museum In 't Houten Huys, Nederland Speelgoed 01-12-2019 ca. 40 stuks speelgoed uit depot Stedelijk Museum Alkmaar	Singer Laren, Nederland <i>Weer en wind</i> 03-09-2019 t/m 05-01-2020 Allart van Everdingen, Twee bomen aan het water
Noordwest Ziekenhuisgroep, Nederland <i>Expositie Ada Strooper</i> 22-08-2019 t/m 28-02-2020 Sculpturen van Ada Strooper	Langdurend
Rijksmuseum van Oudheden, Nederland <i>Middeleeuwse tuinen</i> 02-05-2019 t/m 01-09-2019 Vuurklok, langdurig bruikleen van Archeologisch Centrum gemeente Alkmaar	Particuliere schenker, Nederland Bruikleen betreft het vruchtgebruik van een schenking tot aan het overlijden van de schenker. Piet Wiegman, <i>Zelfportret</i> , ca. 1911, olieverf op karton, 36 x 30 cm Piet Wiegman, houtplaat t.b.v. <i>Zelfportret met beeldje en crucifix</i> , 1921, hout, ca. 84 x 64 cm Piet Wiegman, kop Piet Boendermaker, 1930, palissanderhout

Piet Wiegman, *Bloementuin achter
huisje*, 1912, Oost-Indische inkt
op papier, 47 x 63 cm
Piet Wiegman, *Vrouw in interieur*,
1924-1925, olieverf op doek,
248 x 146 cm
Piet Wiegman, *Portret van Piet
Wiegman en Janna Formijne*,
39,5 x 35,3 cm
Piet Wiegman, *Stilleven met servies
en stolp*, ca. 1917, aquarel op papier,
65 x 50 cm

Inkomende bruiklenen

Kortdurend

**Particuliere bruikleengever,
Nederland**
22-08-2019 t/m na de quarantaine
in verband met Covid-19
Wim Schumacher, *Zelfportret*, 1917,
Oost-Indische inkt en houtskool
op papier, 54,5 x 38,4 cm excl. lijst

SaKS
01-06-2018 t/m 01-06-2021
Helen van Meene, *De hongeringen
spijzen*, fotoafdruk op aluminium,
160 x 180 cm

Harald Vlugt
01-10-2019 t/m 01-12-2019
Lief, 2016, mixed media glas papier,
159 x 109 x 26 cm
Boekwerk, wakend over God,
Joost Zwagerman, 2016

Langdurend

Rijksmuseum Amsterdam
15-09-2019 t/m 22-01-2026
Kerkinterieur Emanuel de Witte

**Particuliere bruikleengever,
Nederland**
01-04-2019 t/m 31-03-2024
Leo Gestel, *Gezicht op Alkmaar*, 1917,
houtskool op papier, 134,5 x 105,3 cm

Tentoonstellingsbruiklenen

herman de vries. Voor jullie voeten
01-06-2019 t/m 01-09-2019
– Particuliere collectie, *die steine:
coulicour*
– Particuliere collectie, *die steine:
de schwärz*
– Particuliere collectie, *roza canina*
– Collectie Provincie Gelderland,
untitled – green
– Collectie Provincie Gelderland,
untitled – blue
– Collectie Provincie Gelderland,
untitled – yellow
– Rijksmuseum Twenthe Enschede,
*natural relations- plantaardige
geneesmiddelen uit twee
kruidenwinkels in bhaktapur
en kathmandu*
– Rijksmuseum Twenthe Enschede,
*journaal van een bezoek aan
de weerribben*
– Rijksmuseum Twenthe Enschede,
oceans of streams
– Kröller-Müller Museum Otterlo,
after the winter
– Kröller-Müller Museum Otterlo,
unity
– Museum Voorlinden,
Wassenaar, monumenta lamiae
(hexendenkmäler)

De Toorop Dynastie
28-09-2019 t/m 26-01-2020
– Particuliere collectie, *Villa
met vijver*, Charley Toorop

- Rijksmuseum Amsterdam, *De Zee*, Jan Toorop
- Rijksmuseum Amsterdam, *Zelfportret*, Jan Fernhout
- Van Gogh Museum Amsterdam, *Zelfportret met pijp in atelier*, Jan Toorop
- Museum Arnhem, *Zelfportret*, Edgar Fernhout
- Museum Arnhem, *Interieur*, Edgar Fernhout
- Museum Arnhem, *Schapenschedel*, Edgar Fernhout
- Particuliere collectie, via Studio 2000, *Charley Toorop*, Jan Toorop
- Gemeentemuseum Den Haag, *Zelfportret*, Jan Toorop,
- Gemeentemuseum Den Haag, *De Oosterlanders, de opstandige*, Jan Toorop
- Dordrechts Museum, *Landschap met een vaart/De kastanjeboom*, Jan Toorop
- Van Abbemuseum Eindhoven, *Drie flessen*, Charley Toorop
- Van Abbemuseum Eindhoven, *Portret Charley Toorop*, Edgar Fernhout
- Particuliere collectie, *Voorjaar*, Edgar Fernhout
- Museum MORE Gorssel, *Portret Jan Toorop*, Charley Toorop
- Kröller-Müller Museum Otterlo, *Clown voor ruïnes van Rotterdam*, Charley Toorop
- Kröller-Müller Museum Otterlo, *Place de la Contrescarpe*, Charley Toorop
- Kröller-Müller Museum Otterlo, *Zelfportret*, Charley Toorop
- Museum Jan Cunen Oss, *Het pianospel*, Jan Toorop
- Museum Boymans Van Beuningen Rotterdam, *De drie generaties*, Charley Toorop
- Museum Boymans Van Beuningen Rotterdam, *De jonge generatie*, Jan Toorop
- Museum Boymans van Beuningen Rotterdam, *Maaltijd der Vrienden*, Charley Toorop
- Museum Boymans van Beuningen Rotterdam, *Portret van Jan Toorop*, John Rädicker
- Museum Boymans Van Beuningen Rotterdam, *Dorpelwachters ter zee*, Jan Toorop
- Particuliere collectie, *Open raam*, Edgar Fernhout
- Centraal Museum Utrecht, *Dubbelportret*, Edgar Fernhout
- Centraal Museum Utrecht, *Boeren*, Charley Toorop
- Centraal Museum Utrecht, *De vissersvloot van Veere*
- Centraal Museum Utrecht, *Herfst*, Edgar Fernhout
- Museum Bommel van Dam Venlo, *Zonnepitten en berkenschors*, Edgar Fernhout
- Museum Bommel van Dam Venlo, *Stilleven met flesjes en paletdoppen*, Edgar Fernhout
- Museum Bommel van Dam Venlo, *De Zee*, Edgar Fernhout
- Museum Bommel van Dam Venlo, *Lichte nacht*, Edgar Fernhout
- Museum Voorlinden Wassenaar, *Zelfportret*, Edgar Fernhout
- Particuliere collectie, *Godsvertrouwen*, Jan Toorop
- Pieter van Schaeyenborgh. Meester van het visstilleven**
22-06-2019 t/m 27-10-2019
- Particuliere collectie, Pieter van Schaeyenborgh, *Visstilleven met zoetwatervis*
- Particuliere collectie, Pieter van Schaeyenborgh, *Visstilleven met zeevis*
- Particuliere collectie, Pieter van Schaeyenborgh, *Visstilleven met haring*
- Particuliere collectie, Pieter van Schaeyenborgh, *Visstilleven met garnalen, snotolven en diverse andere vissoorten*
- Regionaal Archief Alkmaar, Rekeningenboek van het Provenhuis van Johan van Nordingen de Jongere
- Regionaal Archief Alkmaar, mand
- Provinciaal Depot voor Archeologie Noord-Holland, grape
- De Houtman, best fout man?**
09-11-2019 t/m 01-03-2020
- Regionaal Archief Alkmaar, DTB-boeken Alkmaar, inschrijving begrafenis Frederik Houtman
- Regionaal Archief Alkmaar, Register van resoluties van de Vroedschap
- Regionaal Archief Alkmaar, Poorterboek 1538-1598
- Rijksmuseum Amsterdam, *Portret van Frederik de Houtman*
- Rijksmuseum Amsterdam, schilderij *Gezicht op Ambon*
- Scheepvaartmuseum Amsterdam, Hemelglobe
- Nationaal Archief Den Haag, brief Frederik de Houtman aan de bewindhebbers van de Kamer van Amsterdam van de VOC
- Koninklijke Bibliotheek Den Haag, boek *Spraeck ende woord-boeck inde Maleysche ende Madagaskarsche talen*
- SAMH, Streekarchief Midden-Holland, Gouda, boek *Cort Verhael van't gene wedervaren is Frederick de Houtman*
- Aankopen*
- herman de vries**
- herman de vries, from earth, 2019, aarduitwrijvingen van aarde uit 21 Noord-Hollandse plaatsten, 31 x 22,3 cm
- Kunsthandel P. de Boer**
- Caesar van Everdingen, *Vier evangelisten, 1636-1639*, olieverf op paneel (Matteüs en Marcus)
- Salomon Stodel**
- Willem Hoogland sr., tabakspot, 1746, aankoop met steun van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar KOG-Vereniging Rembrandt Fonds en haar Themafonds Zilver) en een particuliere kunstliefhebber
- Huis van Hilde**
- George ten Berge, *Gezicht op Alkmaar*, 1870, olieverf op doek
- Particuliere collectie**
- Penning van de Alkmaarse rederijderskamer 'Bilderdijk', 1880-1881, zilver

Veilinggebouw De Zwaan

- Else Berg, *Bomen en planten*, houtskool op papier, 60 x 47 cm

Bergense Kunstveiling

- Else Berg, *Markt*, 1925, Oost-Indische inkt op papier, 34 x 47 cm

Particuliere collectie

- Henri Le Fauconnier, *Zittend naakt*, aquarel, 113,6 x 87,4 cm

Venduehuis der Notarissen, Algemene kunst en antiekveiling

- Piet van Wijngaardt, *Boer bij bollenvelden*, pastel, 22,8 x 18,7 cm incl. lijst
- Piet van Wijngaardt, *Boer in het veld*, 1938, pastel, 27,3 x 28,8 cm incl. lijst
- Piet van Wijngaardt, *Kalfjes*, litho, 27,2 x 41,5 cm
- Piet van Wijngaardt, *Hofje in de Barrevoetestraat te Haarlem*, pastel, 49,3 x 56,5 cm incl. lijst
- Piet van Wijngaardt, *Katwijk*, litho, 27,2 x 41,5 cm
- Piet van Wijngaardt, *Zelfportret*, zwart krijt, wit gehoogd, 24,6 x 24,5 cm
- Piet van Wijngaardt, *Ingang Koenenkade(?)*, zwart krijt op papier, 12 x 18,5 cm
- Piet van Wijngaardt, *Schets van twee pramen in het riet*, zwart krijt, 25,2 x 35,2 cm

AAG Amsterdam

- Piet van Wijngaardt, *Landschap met rode praam*, 1915, olieverf op doek, 63,3 x 50,7 cm

Schenkingen

herman de vries

- herman de vries, *from earth*, 2019, aarduitwrijvingen van aarde uit Mongolië, Bali, Jan Mayen, Swasiland, Cambodja, Nepal, 31 x 22,3 cm

Kunsthandel P. de Boer

- Caesar van Everdingen, *Vier evangelisten*, 1636–1639, olieverf op paneel (Lucas en Johannes)

Particuliere schenking

- Piet Wiegman, *Kerkje van Groet in de sneeuw*, 1945, olieverf op doek, 80 x 100 cm
- Piet Wiegman, *Lezend meisje*, ca. 1936, olieverf op doek, 80 x 60 cm
- Piet Wiegman, *De zondeval*, ca. 1920, houtsnede, 28 x 33 cm
- Piet Wiegman, *Landschap met geit*, 1920, houtsnede, 28 x 38 cm
- Piet Wiegman, *Zelfportret*, ca. 1911, olieverf op doek, op karton, 36 x 30 cm
- Piet Wiegman, *Zelfportret met beeldje en crucifix*, 1921, houtplaat, ca. 84 x 64 cm
- Piet Wiegman, *Kop van Piet Boendermaker*, 1930, palissander houten beeld, h. 17 cm
- Piet Wiegman, *Bloementuin achter huisje*, 1912, Oost-Indische inkt, 47 x 63 cm
- Piet Wiegman, *Vrouw in interieur*, 1924–1925, olieverf op doek, 248 x 146 cm
- Piet Wiegman, *Portret van Piet Wiegman en Janna Formijn*, houtsnede, ca. 39,5 x 35,3 cm

- Piet Wiegman, *Stilleven met servies en stolp*, aquarel, 65 x 50 cm

Particuliere schenking

- Allart van Everdingen, *Scandinavisch landschap*, 1650–1675, ets

Renée Smithuis

- Piet van Wijngaardt, *Twee pramen*, 1918, Litho, 15,2 x 18 cm
- Piet van Wijngaardt, *Schuitje*, 1917, litho, 25,5 x 34,5 cm
- Piet van Wijngaardt, *Stilleven met tulpen*, litho, 29 x 43 cm
- Piet van Wijngaardt, *Landschap bij Elswout*, 1918, olieverf op doek, 120,6 x 150,8 cm
- Jaap Veldheer, *Portret Jan Toorop*, houtsnede, 33 x 28 cm
- Matthieu Wiegman, *Boetevaardige Magdalena*, 1920, aquarel, 61 x 46 cm

Particuliere schenking

- Piet van Wijngaardt, schetsboekje, 11,6 x 18,5 cm

Particuliere schenking

- Piet van Wijngaardt, *Zelfportret*, 1898, olieverf op doek, 96 x 76 cm
- Leo Gestel, *Boerderij in het Beierse woud*, olieverf op doek, 66,5 x 92 cm

Schenking dr. Joost C.M. Cox

- Willem Hoogland sr., *Gelegenheidslepel*, 1737, zilver
- Anoniem, prijspenning voor de vakwedstrijd, onderdeel boekbinden, verleend door *De Mij. tot Nut van 't Algemeen* aan S. Buddingh in juli 1908, zilver

Opnames voor *Tussen kunst en kitsch*, AVRÓTROS.

Conserveren en restaureren

Caesar van Everdingen, Officieren van de Oude Schutterij van Alkmaar, 1641, olieverf op doek, objectnummer 020934

Door Erika Smeenk-Metz en Johanneke Verhave: volledige restauratie (gestart in 2018, te voltooien in 2020). Een deel van de behandeling – het retoucheren – werd in 2019 op zaal uitgevoerd.

Met een bijdrage van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar BankGiro Loterij Restauratiefonds).

Willem van de Velde de Oude, Episode uit de Slag op de Sont, ca. 1660, pen en olieverf op doek, objectnummer 021313

Door Caroline van der Elst: volledige restauratie, te voltooien in 2020. Met bijdragen van het Scheepvaartmuseum Amsterdam en de Samenwerkende Maritieme Fondsen.

J.P. Kroese, stand horloge, ca. 1735, hout en ijzer, objectnummer 06329

Door Bruijs en Streep: reparaties en aanvullen ontbrekende ornamenten en finer klokkast.

Hamachter en Bucker, reguleur, 19de eeuw, hout, glas en ijzer, objectnummer H0025

Door Bruijs en Streep: reparaties aan de klokkast.

Restauraties Bergense School 2019

Piet van Wijngaardt, Boerderij aan de Amstelveense weg, 1912, olieverf op doek, 76,4 x 88,4 cm, objectnummer 021356

Door De Groot schilderijenrestauratie. Behandeling: verf vastzetten.

Arnout Colnot, Stilleven met zonnebloemen in een vaas, 1919, olieverf op doek, 140,8 x 91,3 cm, objectnummer 030819

Door restauratoren Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Behandeling: plakker verwijderen, scheur hechten, vernissen, op spanning brengen, lijst uitfrezes, verbeterd inlijsten.

Matthieu Wiegman, Het Oude Hof in Bergen, z.j., olieverf op doek, 73 x 60,5 cm, objectnummer 030820

Door restauratoren Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Behandeling: schilferende verf en vernis vastzetten, planeren, lacunes vullen, retoucheren, wattenresten en vuil verwijderen, verbeterd inlijsten.

Samuel Schwarz, Landschap in Montauban, 1925, olieverf op doek, 54 x 64 cm, objectnummer 030821

Door restauratoren Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Behandeling: verfschilfering vastzetten, lacunes vullen, retoucheren, oppervlaktevuil verwijderen, vernissen, spanning verbeteren, verbeterd inlijsten.

Frans Huysmans, Landschap bij Groet, 1917, olieverf op doek, 88 x 107 cm, objectnummer 030822

Door restauratoren Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Behandeling: gaatje hechten, vullen, retoucheren, wattenresten en vuil verwijderen, vernissen, spieraam lijmen, verbeterd inlijsten.

Dirk Filarski, Bosgezicht in Renkum, 1917, olieverf op doek, 89,5 x 64,5 cm, objectnummer 030823

Door restauratoren Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Behandeling: oppervlaktevuil verwijderen, vernissen en verbeterd inlijsten.

Piet van Wijngaardt, Bosbeek met keerdam op het Leyduin, 1922, olieverf op doek, 123,4 x 93,7 cm, objectnummer 030824

Door restauratoren Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Behandeling: uitlijsten, oppervlaktevuil, lacunes vullen, retoucheren, vernissen, inlijsten.

Dirk Filarski, Stilleven met zonnebloem, 1919, olieverf op doek, 152,5 x 114,5 cm, objectnummer 030825

Door restauratoren Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Behandeling: verfschilfering vastzetten, oppervlaktevuil verwijderen, spietjes aanvullen, hoekspanner plaatsen, spanning verbeteren, lacunes vullen, retoucheren, vernissen, verbeterd inlijsten

Piet van Wijngaardt, Zelfportret, olieverf op doek, 123,4 x 93,7 cm, objectnummer 030840

Door restauratoren Boeijink, Boekel en Van der Knaap. Behandeling: uitlijsten, oppervlaktevuil, oude vullingen op niveau, schilferende verfdeeltjes vastgezet, vernissen, retoucheren, beter inlijsten.

Piet van Wijngaardt, Schets van de watertoren bij de Amsteldijk, 1904, zwart krijt en potlood, 11,9 x 16,9 cm, objectnummer 030893

Door Papierrestauratie.nl. Behandeling: uitlijsten, van zuur achterkarton afsplitsen, lijmresten verwijderen, nieuw dubbel passe-partout.

Piet van Wijngaerd, *Bloemstillevens met tulpen*, z.d., lithografie, 32,3 x 48,4 cm, objectnummer 030894
Door Papierrestauratie.nl.
Behandeling: nieuw passe-partout.

Arnout Colnot, *Stadstuin*, ca. 1925, houtskool en Oost-Indische inkt, gewassen, 62,5 x 48,8 cm, objectnummer 020170
Door Papierrestauratie.nl.
Behandeling: nieuwe lijst en passe-partout.

Leo Gestel, *Aardappelrooierende boeren*, 1925–1926, pastel, papier op strobord, 50 x 65,5 cm, objectnummer 020993
Door Papierrestauratie.nl.
Behandeling: niet gefixeerd, dus strobord is niet gepeld, maar afgesneden, nieuw, verdiept passe-partout.

Matthieu Wiegman, *Provence*, 1921–1925, aquarel, 51,2 x 40 cm, objectnummer 020496
Door Papierrestauratie.nl.
Behandeling: nieuw verdiept passe-partout.

Matthieu Wiegman, *Jezus en Johannes de Doper*, z.d., aquarel, 49,6 x 39,3 cm, objectnummer 020493
Door Papierrestauratie.nl.
Behandeling: nieuwe lijst en passe-partout.

Leo Gestel, *Vaart in Koedijk (Terugkomst van de Akkers)*, ca. 1919, houtskool, 53 x 71,5 cm, objectnummer 022019
Door Papierrestauratie.nl.
Behandeling: papier en lijmresten verwijderen. Japans papier aangezet en nieuw verdiept dubbel passe-partout.

Leo Gestel, *Melkende boer in de Beemster*, 1921, houtskool, 50 x 63,3 cm, objectnummer 020218
Door Papierrestauratie.nl.
Behandeling: nieuw passe-partout en nieuwe lijst.

Leo Gestel, *Gezicht op Taormina*, 1924, aquarel, 49 x 65,3 cm, objectnummer 020217
Door Papierrestauratie.nl.
Behandeling: nieuw passe-partout en nieuwe lijst.

Collectie Nijenburg

In 2019 werden conserverende behandelingen uitgevoerd op enkele portretten uit de Collectie Nijenburg. Kleine beschadigingen aan de originele lijsten en de doeken werden verholpen door Boeijink, Boekel, Van der Knaap Schilderijenrestauratie en lijstenrestaurator Heleen van Eendenburg. Bovendien werden vier portretten op landgoed Nijenburg in klimaatvitrines geplaatst, omdat ze in de afgelopen jaren opmerkelijk achteruit gegaan waren in conditie. De onthulling van deze portretten in hun mooie, bijna onzichtbare glazen vitrines, vond plaats in het najaar van 2019. De klimaatvitrines werden gerealiseerd met steun van Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting Victor Heiloo, gemeente Heiloo, Gravin van Bylandt Stichting, Historische Vereniging Heiloo, Vereniging Hendrick de Keyser, Stedelijk Museum Alkmaar en Stichting Van Foreest en Van Egmond van de Nijenburg.

Publicaties en lezingen

Publicaties

'De Toorop-dynastie'

Marjan van Heteren

in M. Rijnders, M. van Heteren, C. Roodenburg en M. Bosma,
De Toorop-dynastie, Alkmaar/Zwolle 2019, pp.10–21.

'Herkansing voor Alkmaar'

artikel over de zilveren tabakspot van Willem Hoogland uit 1746

Christi Klinkert

in *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 29 (2019) nr.2, pp.42–43.

'Bewaard in het geheugen van Christi Klinkert'

in rubriek Keukenstukken, *Kunstschrift (Openbaar Kunstbezit)* 63 (2019) nr.6,
pp.52–53.

Lezingen

Marjan van Heteren

'De Toorop-dynastie. Een inleiding op de tentoonstelling'

De Vest, Alkmaar, 26 september 2019

'Aanleg is niet alles, wie iets wil bereiken kan dat, ook al heeft hij talent,
slechts door hard werken' – inleiding op de tentoonstelling De Toorop-
dynastie en totstandkoming ervan

De vrije kunst 83, Bergen, 9 oktober 2019

'Aanleg is niet alles, wie iets wil bereiken kan dat, ook al heeft hij talent,
slechts door hard werken' – inleiding op de tentoonstelling De Toorop-
dynastie, lezing voor Museumkaarthouders

Stedelijk Museum Alkmaar, 19 en 26 november 2019

'Aanleg is niet alles, wie iets wil bereiken kan dat, ook al heeft hij talent,
slechts door hard werken' – inleiding op de tentoonstelling De Toorop-
dynastie, lezing voor de Vrienden van Stedelijk Museum Alkmaar,
3 december 2019

Christi Klinkert

'Krant, kaart en kunst. Nieuwsprenten uit de Tachtigjarige Oorlog'

Vrijmetselaarsloge Vicit Vim Virtus, Haarlem, 30 januari 2019

'Maarten van Heemskerck's St Lawrence Altarpiece: a Child of Two Parents'

Domkerk, Linköping, 3 maart 2019

'Krant, kaart en kunst. Nieuwsprenten uit de Tachtigjarige Oorlog'

Welzijn Bloemendaal, Sociëteit Aerdenhout, Aerdenhout, 5 maart 2019

'Putting Together an Exhibition – Thinking out Loud. On Allart van Everdingen
in Stedelijk Museum Alkmaar'

Gast-/praktijkcollege binnen collegereeks Art at Court: Dutch Artists
at International Courts 1580–1720 van Elmer Kolfin (Research Master Arts
of the Netherlands), Universiteit van Amsterdam, op locatie in Stedelijk
Museum Alkmaar, 19 april 2019

'Making an Exhibition on Maarten van Heemskerck: Questions,
Questions, Questions'

Workshop in het kader van de Rijksmuseum & RKD Summer School Northern
Renaissance Art: Collections, Research and Recent Developments, Frans
Hals Museum, Haarlem, 9 augustus 2019

Oud Alkmaarprijs

Christi Klinkert ontving in 2019 de Oud Alkmaarprijs, bedoeld om 'personen
te eren die zich op een bijzondere manier hebben ingezet om de doelstellingen
van de Historische Vereniging Alkmaar te verwezenlijken, te weten
het beschermen en voor het nageslacht bewaren van de historische
schoonheid van Alkmaar en omgeving en het aanmoedigen van de studie
van en het verspreiden van kennis over de plaatselijke geschiedenis'.

Raad van Toezicht

Verlag

Sinds de verzelfstandiging van de organisatie in 2013 hanteert de Stichting Stedelijk Museum Alkmaar het Raad van Toezicht-model. Dat betekent dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid in handen ligt van de directie, waarop toezicht wordt gehouden door een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft daarbij een driedelige taak. De Raad houdt toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de Stichting en staat de directie met advies terzijde. In de derde plaats vervult de Raad de rol van werkgever voor de directeur-bestuurder. De directeur zet de strategische lijnen en heeft de dagelijkse leiding van het museum. Belangrijke besluiten, zoals over strategie, begroting, jaarrekening en financiering worden besproken met, en ter goedkeuring voorgelegd aan, de Raad van Toezicht.

De Stichting Stedelijk Museum Alkmaar onderschrijft de acht principes van de Governance Code Cultuur die in 2019 zijn vernieuwd, en past deze toe. De samenstelling, de verantwoordelijkheden en bevoegdheden en de onderlinge verhouding tussen de Raad van Toezicht en de directie zijn vastgelegd in de statuten van de Stichting Stedelijk Museum Alkmaar.

Principes van de Governance Code Cultuur

1. De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.
2. De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit'). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af ('pas toe óf leg uit').
3. Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.
4. Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

5. Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.
6. Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.
7. De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.
8. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.

2019

De Raad van Toezicht kijkt met tevredenheid terug op de resultaten die het museum in 2019 heeft bereikt. Met een breed scala aan tentoonstellingen en publieksactiviteiten wist het museum zowel in de eigen regio als daarbuiten veel bezoekers te bereiken. De positie die het museum zowel lokaal als nationaal inneemt is daarmee verstevigd. Mede dankzij zorgvuldig financieel beleid kon het begrotingsjaar worden afgesloten met een gezond positief resultaat, waardoor de algemene reserve van het museum verder op niveau kon worden gebracht. De Coronacrisis die bij het schrijven van dit jaarverslag begin 2020 is uitgebroken, bewijst het belang van een stevige algemene reserve voor de continuïteit van de instelling. Mede dankzij de opgebouwde reserve wordt Stedelijk Museum Alkmaar in deze tijd van financiële onzekerheid niet onmiddellijk in zijn voortbestaan bedreigd.

De Raad van Toezicht heeft in 2019 viermaal vergaderd. De jaarrekening over 2018 is besproken in aanwezigheid van de externe accountant en goedgekeurd. Jaarrekening, begroting en jaarplan zijn behandeld en goedgekeurd. Ook de kwartaalrapportages van de directie zijn stelselmatig besproken. Op enkele momenten is, in aanwezigheid van betrokken stafleden, dieper ingegaan op specifieke beleidsterreinen, zoals het educatiebeleid van het museum.

Aan het eind van het verslagjaar heeft een delegatie van de Raad van Toezicht een evaluatiegesprek gevoerd met de directeur-bestuurder. Daarnaast heeft de raad een zelfevaluatie gehouden onder begeleiding van een onafhankelijk voorzitter. De uitkomsten van de zelf-evaluatie zijn vastgelegd, gedeeld met de bestuurder en omgezet naar actiepunten die in het reguliere RvT-overleg worden gevolgd.

De statuten van de stichting Stedelijk Museum Alkmaar die bij de oprichting in 2013 zijn opgesteld, waren op enkele onderdelen enigszins verouderd en dienden bovendien te worden aangepast aan de vernieuwde Code Cultural Governance. In overleg met de gemeente Alkmaar, structureel subsidiënt

van het museum en eigenaar van de collectie die Stedelijk Museum Alkmaar beheert, zijn de statuten van de stichting in 2019 geactualiseerd.

Dit verslagjaar nam de Raad van Toezicht afscheid van raadslid Peter van den Brink, vanwege het beëindigen van zijn zittingstermijn. Na een openbare wervingsprocedure is Bart Rutten, artistiek directeur van het Centraal Museum in Utrecht, per 1 december benoemd als nieuw lid van de Raad van Toezicht. Bij die gelegenheid heeft de raad het rooster van aftreden in lijn met de aangepaste statuten geactualiseerd en vastgesteld.

Leden van de Raad van Toezicht

Gerrit Valk, voorzitter
Christel Portegies, vicevoorzitter
Peter van den Brink
Marjolein Warburg
Bart Rutten
Jasme Leenaars

Gerrit Valk
benoemd t/m 31 oktober 2022

Christel Portegies
benoemd t/m 31 augustus 2022

Peter van de Brink
benoemd t/m 28 februari 2019

Marjolein Warburg
benoemd t/m 31 juni 2021

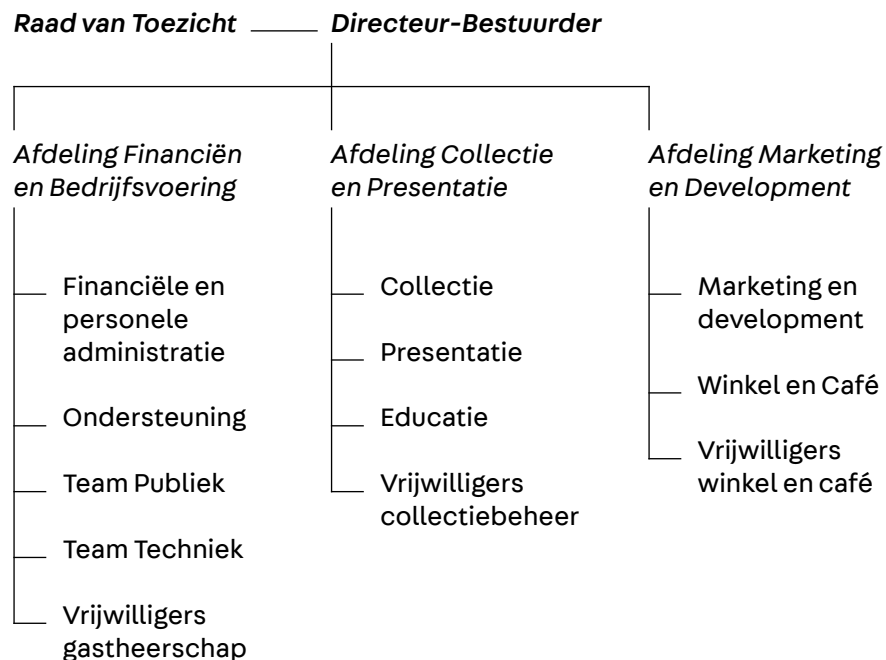
Bart Rutten
benoemd t/m 31 december 2023

Jasme Leenaars
benoemd t/m 31 december 2024

Ontbijt met de Schutters, de bedrijfsvrienden van het museum.

Organigram

Directie

Patrick van Mil Directeur-bestuurder

Financiën en Bedrijfsvoering

Peter Sieben Hoofd Financiën en Bedrijfsvoering

Team Administratie en Ondersteuning

Nathalie Overtoom Bedrijfsadministrateur
 Marja Boekel Medewerker financiële administratie
 Iris van Beusekom Managementassistent
 Frederick Stuyling de Lange Personeelsadministratie

Team Techniek

Sjoerd Appelman Coördinator Techniek
 Willem Kalsbeek Medewerker techniek

Team Publiek

Natascha de Boer Coördinator Team Publiek
 Eric van der Es Dagcoördinator/Publieksmedewerker
 Margo Pennings Dagcoördinator/Publieksmedewerker
 Bernadette Schmidt Dagcoördinator/Publieksmedewerker
 John Valkering Publieksmedewerker
 Dirk Bakker Publieksmedewerker
 Willem Borst Publieksmedewerker
 Anja Le Feber Publieksmedewerker
 Marianne Koenz Publieksmedewerker
 Saskia te Lindert Publieksmedewerker
 Karin Regeling Publieksmedewerker
 Wander Adema Publieksmedewerker invalkracht
 Frank Alleman Publieksmedewerker invalkracht
 Anneke Bobeldijk Publieksmedewerker invalkracht
 Cindy Beets Publieksmedewerker invalkracht
 Carla Engelsman Publieksmedewerker invalkracht
 Lucie Keijser Publieksmedewerker invalkracht
 Lisa Kloosterman Publieksmedewerker invalkracht
 Ineke Komen Publieksmedewerker invalkracht
 Hjalmar de Kort Publieksmedewerker invalkracht
 Bob Muskee Publieksmedewerker invalkracht

Ingrid Völke
Adri van Walsem

Publieksmedewerker invalkracht
Publieksmedewerker invalkracht

Marketing en Development

Eva Groentjes
Nadine Filarski
Ilse Rus
Marja Boekel

Hoofd Marketing en Development
Medewerker Sponsorships en Begunstigers
Medewerker Communicatie en PR
Coördinator museumwinkel

Museumcafé

Evelien Zandbergen
Matthé Grent

Coördinator Museumcafé en Ontvangsten
Meewerkend voorman Museumcafé

Collectie en Presentatie

Loet Schledorn
Christi Klinkert
Marjan van Heteren
Charlotte Hoitsma
Georgine van der Lugt
Sara Bletz
Sanne Bruin
Inge Jolijn Schoone
Margreet Sniijders
Saskia Nyst
Veerle van Veen
Kees van der Geer
Fleur Junier
Renée Smithuis
Marjan Pantjes
Meandre Carmio
Sara van Doorn
Saskia van Schagen
Khatchik Berg
Marleen Horvat
Sandra Licht
Carolijn Nicolai
Renske Gerstel
Rosina Loocks
Suzanne Mascini

Hoofd Collectie en Presentatie,
plaatsvervangend directeur
Conservator
Conservator 19e en 20e eeuw
Junior-conservator
Junior-conservator
Projectleider Tentoonstellingen
Registrar
Registrar
Medewerker Collectiebeheer
Medewerker Educatie
Medewerker Educatie
Gastconservator
Gastconservator
Gastconservator
Onderzoeker
Museumdocent
Museumdocent en rondleider
Museumdocent en rondleider
Museumdocent en rondleider
Museumdocent
Museumdocent
Museumdocent
Museumdocent
Museumdocent
Museumdocent
Museumdocent

Julia van Zelst
Marjorie van Beekum
Mieke Content
Jazzy de Groot
Ingrid Völke

Museumdocent
Rondleider
Rondleider
Rondleider
Rondleider

Vrijwilligers

Adri Leek
Alessandra van Broekhoven
Andrea Korver
Anja Dekker
Anke Verstraten
Anne-Linde Ruiters
Anneke Bobeldijk
Annet Onderwater
Annet van Baarsen
Betty Kreuk
Brigit van Diepen
Carlos Gonzales Nino
Charlotte Afchard
Clemens Busse
Cok Sjoukens
Corry Schouten
Francien Verheul
Frank de Lange
Gerda van der Horst
Griet Flokstra
Hans Vogel
Henny Beemsterboer
Herman Dibbets
Jan Tromp
Jan Willem Tuinman
Jenny Tonneman
Jetty Groeneveld
Joke Boots
Josefien Nanne
Julia de Beer
Karuna Blauw
Lisa Kloosterman
Loek Kamp
Loes Groen
Marcelle Posch

Margriet van Woesik
Mea Read
Nieke Hilbrants
Olga Kruisbrink
Raed Ayoud
Rebecca Wijker
Reyhan Akpınar
Reynout Scorea
Rika Rijnten
Ron Huijsman
Roudin Kurd
Rosanne Kavelaars
Samantha Commandeur
Simone Spiering
Sissel de Vries
Stans Bronkhorst
Suzan Heijmans
Tineke Tiben
Toos Engeringh
Trijntje Osinga
Wil Doodeman
William de Weert
Celine Harmata
Marjo van Sabben

Kerncijfers personeel in loondienst

Aanstellingen

gemiddeld aantal fte's in 2019 25,07

Personen in dienstverband per 31 december 2019

dienstverband onbepaalde tijd	25
dienstverband bepaalde tijd	8
dienstverband totaal	33

Personeel per 31 december 2019

vrouwen	24
mannen	9
totaal	33

Leeftijdsopbouw per 31 december 2019

t/m 29 jr	2
30 t/m 39 jr	5
40 t/m 49 jr	5
50 t/m 59 jr	14
60 t/m 64 jr	5
65+ jaar	2
totaal	33

Gemiddelde arbeidsongeschiktheid

ziekteverzuim excl. zwangerschap	3,46%
zwangerschaps-/bevallingsverlof	1,80%
totaal ziek/zwanger in 2019	5,26%

Citaat van Julian Barnes in de foyer.

Schoolgroep tijdens de populaire museumrondleiding Help, het doek is zoek!

Verkorte jaarrekening

Deze verkorte jaarrekening is ontleend aan de jaarrekening 2019 van Stichting Stedelijk Museum Alkmaar. Bij de volledige jaarrekening 2019 van Stedelijk Museum Alkmaar is door De Hooge Waerder Registeraccountants b.v. op 30 april 2019 een goedkeurende controleverklaring verstrekt. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Organisaties-zonder-winststreven (RJ 640).

Staat van baten en lasten

in EUR	realisatie 2019	begroting 2019	realisatie 2018
Baten			
<i>Inkomsten museum</i>			
Entreegelden	369.608	308.000	284.223
Brutomarge winkel en café	143.592	103.500	66.097
Overige omzet	19.487	12.000	17.166
	532.687	423.500	367.486
<i>Fondsen, subsidies en sponsoring</i>			
Tentoonstellingen	157.700	173.886	231.709
Inhaalslag collectie (project 2014–2019)	641.600	pm	
Bijdragen restauratie en collectieverwervingen	62.126	55.180	
Stipendium	22.727	22.727	
Vrienden/Schutters/ Kring Bergense School	23.646	25.000	22.687
Sponsoring en giften algemeen	16.397	14.397	15.397
	924.196	291.190	269.793
<i>Subsidie Gemeente Alkmaar</i>			
Structurele subsidie	2.924.832	2.924.832	2.821.968
Vrijval reservering hogere premiedruk			10.000
	2.924.832	2.924.832	2.831.968
Totaal Baten	4.381.715	3.639.522	3.469.247

in EUR	realisatie 2019	begroting 2019	realisatie 2018
Lasten			
<i>Personele lasten</i>			
Personeel in loondienst	1.604.356	1.581.370	1.506.027
Uitzendkrachten/ overige tijdelijke inzet	150.638	167.320	176.031
Overige personeelskosten	89.339	101.500	92.790
	1.844.333	1.850.190	1.774.848
<i>Algemene lasten</i>			
Huisvesting	439.039	451.100	412.292
Kantoor- en organisatie	208.748	235.500	265.820
Marketing en communicatie	73.779	108.417	92.037
	721.566	795.017	770.149
<i>Collectie en tentoonstellingen</i>			
Tentoonstellingen	514.213	518.329	591.893
Inhaalslag collectie (project 2014–2019)	646.990	pm	
Aankopen museumcollectie	55.664	25.000	29.015
Overige museaal	182.865	205.500	110.005
	1.399.732	748.829	730.913
<i>Kapitaallasten</i>			
Afschrijvingen	274.030	167.600	233.254
Rente	19.923	20.543	40.391
	293.953	188.143	273.645
Totaal Lasten	4.259.584	3.582.179	3.549.555
Resultaat	122.131	57.343	-80.308
Toevoeging algemene reserve	150.456	6.674	-23.311
Mutaties bestemmingsreserves	-34.375	41.883	-70.297
Mutaties bestemmingsfonds	6.050	8.786	13.300
Saldo	-	-	-

Cijfers 2019

Balans					
in EUR	per 31-12-19	per 31-12-18	in EUR	per 31-12-19	per 31-12-18
Activa			Passiva		
<i>Materiële vaste activa</i>			<i>Stichtingskapitaal</i>		
Verbouwing en inrichting	64.784	64.999	Algemene reserve	476.928	326.472
Inventaris en ICT	79.262	53.004	Bestemmingsreserves	371.928	406.303
Vernieuwing vaste opstelling	1.016.885	1.256.236	Bestemmingsfonds	43.774	37.724
Activa in ontwikkeling				892.630	770.499
	1.160.931	1.374.239	<i>Langlopende schulden</i>		
<i>Vorraden</i>			Gemeente Alkmaar	622.500	830.000
Vorraden winkel/museumkaarten	49.821	74.758	<i>Kortlopende schulden</i>		
<i>Vorderingen: onderhanden projecten</i>			Gemeente Alkmaar	207.500	207.500
Onderhanden projecten/ tentoonstellingen	80.835	61.620	Crediteuren	78.594	434.113
<i>Overige vorderingen</i>			Loonheffing, pensioenpremies en PAWW	80.569	79.039
Debiteuren	54.700	59.061	Omzetbelasting	5.824	
Omzetbelasting		136.055	Reserveringen vakantiegeld/-dagen	107.396	93.632
Subsidiegevers en fondsen	173.427	68.000	Nog te betalen bedragen	69.266	47.134
Overige vorderingen	92.472	63.603	Vooruitontvangen schenkingen/subs.	45.946	57.630
Vooruitbetaalde bedragen	35.366	37.513		595.095	919.048
	355.965	364.232	Totaal Passiva	2.110.225	2.519.547
<i>Liquide middelen</i>					
Bank en kas	462.673	644.698			
Totaal Activa	2.110.225	2.519.547			

Verzelfstandiging en subsidiëring

Stedelijk Museum Alkmaar is op 1 januari 2014 verzelfstandigd. De museum-medewerkers die op 31 december 2013 bij de gemeente Alkmaar in dienst waren, zijn op 1 januari 2014 in dienst getreden bij Stichting Stedelijk Museum Alkmaar. Ter financiering van de overgedragen activa en passiva is een geldlening bij de gemeente Alkmaar afgesloten. Bij de verzelfstandiging van het museum zijn de vaste activa tegen boekwaarde per 1 januari 2014 van de gemeente Alkmaar overgenomen.

Voor 2019 heeft het museum van de gemeente Alkmaar een exploitatiesubsidie van € 2.924.832 toegekend. De gemeentelijke subsidie voor 2020 bedraagt € 3.001.832.

Onderhanden projecten

Op basis van een nulmeting van de collectie is in 2014 projectmatig gestart met de grondige restauratie van enkele topstukken uit de eigen schilderijen-collectie, namelijk van twee schuttersstukken van Caesar van Everdingen en drie gerechtigheidsstukken van Claes Jacobsz van der Heck. Uit de aanbevelingen van de nulmeting vloeiden ook de stabilisering/conservering van de rest van de collectie en de registratie/digitalisering voort. Voor de restauraties, stabilisering/conservering en de registratie/digitalisering heeft de gemeente in de periode 2014–2017 in totaal € 640.000 projectsubsidie toegekend. Verder is een particuliere bijdrage ontvangen van € 1.600. De besteding van de ontvangen middelen is uiteindelijk in 2019 afgerond en bedraagt uiteindelijk € 646.990. De totale baten en lasten van dit meerjarige project vallen in 2019 vrij.

Eigen en overige inkomsten museum

Het aantal bezoekers was in 2019 64.576 (2018: 54.814) en daarmee hoger dan de 55.000 bezoekers waarmee is gerekend binnen de batenbegroting. De inkomsten uit entreegelden zijn ca. € 62.000 hoger dan begroot. Dit resultaat bestaat uit een 2% hogere landelijke afrekenprijs voor Museumkaartbezoekers en verder een hoger dan begroot aantal bezoekers voor de tentoonstelling *De Toorop Dynastie*.

De gerealiseerde bruto marge voor de winkel, het museumcafé en verkoop Museumkaarten is in 2019 met € 40.000 hoger dan begroot, dankzij de hoge bezoekcijfers gedurende de tentoonstelling *De Toorop Dynastie* en door de toegenomen omzet per bezoeker in de vernieuwde museumwinkel.

De ruim € 7.000 hogere overige omzet is toe te schrijven aan de (niet begrote) zakelijke verhuur en de gestegen omzet uit hoofde van rondleidingen en museumlessen.

Personele lasten

De kosten van personeel in loondienst overschrijden de begroting 2019 per saldo met ca. € 23.000, vanwege de uitbetaling van extra gewerkte uren, de toename van de reserve vakantiedagen vanwege het hogere aantal (tijdelijke) medewerkers in loondienst en tijdelijke extra ondersteuning voor de conservatoren (gedekt vanuit de onderbesteding op uitzendkrachten en externe inhuur). De overige personeelskosten blijven ca. € 12.000 achter bij de begroting, vanwege de naar 2020 verplaatste hospitality-groepstraining.

Algemene lasten

De huisvestingskosten onderschrijden de begroting 2019 met ca. € 12.000, vanwege meevallende energiekosten.

In 2019 is voor kantoor- en organisatiekosten ca. € 27.000 minder uitgegeven dan was begroot, doordat de verwachte externe advisering voor de museale modernisering is uitgesteld tot 2020 en vanwege lagere portokosten als gevolg van digitalisering.

Marketing en communicatie (niet gerelateerd aan de tentoonstellingen) kent een onderschrijding van ruim € 34.000 in 2019, vanwege de naar 2020 uitgestelde afronding van de huisstijlvernieuwing in 2019. Verder wordt de onderschrijding verklaart door een verschuiving van beschikbare gelden naar reclamebestedingen voor de tentoonstelling *Piet van Wijngaerdt. Grondlegger van de Bergense School* (tentoonstellingskosten).

Collectie en tentoonstellingen

In 2019 is voor ca. € 56.000 aan aankopen gerealiseerd voor de museumcollectie. Verwervingen komen via de resultaatbestemming ten laste van een speciale bestemmingsreserve voor collectieaankopen. Deze bestemmingsreserve wordt jaarlijks vanuit de begroting gevoed met € 25.000, aangevuld met eventueel ontvangen bijdragen en giften van derden voor collectieaankopen (in 2019 in totaal € 15.000).

De overige museale kosten blijven voor € 23.000 achter bij de begroting 2019 vanwege diverse onderbestedingen en door restauratiewerkzaamheden die een langere doorlooptijd vragen.

De kosten en opbrengsten van een tentoonstelling worden genomen in het jaar dat deze wordt gepresenteerd aan het publiek. Binnen de totale tentoonstellingsbegroting 2019 van Stedelijk Museum Alkmaar was uitgegaan van € 518.329 aan bruto kosten en € 173.886 aan opbrengsten, waardoor de netto kostenbegroting voor tentoonstellingen € 344.443 omvat. De gerealiseerde netto tentoonstellingskosten zijn 4% hoger en bedragen uiteindelijk € 356.513 in 2019. Dit verschil bestaat uit hoger dan begrote kosten voor *De Toorop Dynastie*, met daar tegenover een kostenmeevaller bij de presentatie over Pieter van Schaeyenborgh.

In 2019 is voor de tentoonstelling over Piet van Wijngaardt een financiële bijdrage toegekend door het De Gijselaar-Hintzenfonds, Vereniging Vrienden Nieuwe Kunst 1900, het Jaap Harten Fonds, de M. A. O. C. Gravin van Bylandt Stichting en een bijdrage vanuit het bestemmingsfonds van de Vrienden, Schutters en Bergense School-kring.

De tentoonstelling *Mysterie Mondriaan* kon worden gerealiseerd dankzij de bijdrage van Stichting Victor en van Gifted Art.

De tentoonstelling *herman de vries. Voor je voeten* is mede mogelijk gemaakt door financiële steun van het Mondriaan Fonds en het VSBfonds.

De tentoonstelling *De Toorop Dynastie* heeft voor financiële ondersteuning kunnen rekenen op Fonds21, Prins Bernhard Cultuurfonds, Zabawas, Stichting Pieter Haverkorn van Rijsewijk, De Gijselaar-Hintzenfonds, Vereniging Vrienden Nieuwe Kunst 1900, Jaap Hartenfonds en Gifted Art.

Kapitaallasten

Binnen de materiële vaste activa bevinden zich o.a. investeringen in de vernieuwing van de vaste opstelling (VVO) gedaan voorafgaand aan de verzelfstandiging, overgenomen van de gemeente Alkmaar voor een boekwaarde van € 1.606.607. In de boekjaren 2014 t/m 2018 zijn deze investeringen afgeschreven op basis van de gemeentelijke afschrijvingstermijn van 15 jaar. Deze investering is in 2019 opgedeeld in componenten, die elk op basis van de verwachte levensduur een herziene afschrijvingstermijn hebben gekregen. Dit sluit onder andere aan op de geplande volledige vernieuwing van twee museumpresentaties in 2021. De inbegrepen bouwkundige VVO-investeringen (toiletgroep eerste verdieping en gevel/foyer entreegebied) hebben een verlengde afschrijvingsduur gekregen (20 tot 25 jaar), in lijn met de voorzichtigheidshalve ingeschatte gebruiksduur van deze voorzieningen.

De herziening van de afschrijvingstermijnen leidt ertoe dat in 2019 t/m 2021 de afschrijvingslasten van de twee museumpresentaties hoger uitvallen dan eerder geraamd (in 2019 een begrotingsoverschrijding van € 106.000). Vanaf 2022 dalen de VVO-afschrijvingslasten, ook omdat de bouwkundige investeringen een langere afschrijvingsduur hebben gekregen en de afschrijvingen daarvan vanaf 2019 over een langere periode worden verdeeld.

Jaarresultaat 2019

Het jaar 2019 wordt afgesloten met een positief saldo van de baten en lasten, waardoor uiteindelijk € 150.456 kan worden toegevoegd aan de algemene reserve. Deze bedraagt per 31 december 2019 uiteindelijk € 476.928. Daarmee wordt zowel het negatief resultaat uit 2018 gecompenseerd, als mede een extra buffer voor 2020 aangelegd om de ingeschatte gevolgen van de coronacrisis voldoende op te kunnen vangen. Zonder rekening te houden met de NOW-compensatie wordt het negatieve exploitatie-effect van twee-en-halve maand sluiting en aansluitend vier maanden gehalveerde bezoekerscijfers ingeschat op € 155.000. De liquiditeitspositie en de continuïteit van het museum komen nog niet in het geding, ook niet als de ingeschatte museumsluiting in 2020 enkele maanden langer zou beslaan.

Verder worden € 4.000 aan giften, een bijdrage van Vereniging Rembrandt van € 11.000 voor de aanschaf van een zilveren tabakspot en de begrote jaarlijkse bijdrage van € 25.000 in de bestemmingsreserve voor collectieaankopen (aankoopfonds) gestort, waaraan in 2019 voor € 55.664 aan diverse collectieaankopen is onttrokken.

In het kader van het nieuwe bedrijfsplan wordt € 50.000 toegevoegd aan bestemmingsreserve voor de toekomstige modernisering van het museum, begroot was echter € 140.000. Door de herziening van de afschrijvingstermijnen van eerdere vernieuwingsinvesteringen (zie toelichting onder Kapitaallasten) kan voor de moderniseringsplannen in 2021 volstaan worden met een lagere bestemmingsreserve, omdat er geen inhaalafschrijvingen van buiten gebruik te stellen vaste activa meer nodig zijn.

Daarnaast vallen voor € 10.200 de bestemmingsreserves conform planning vrij voor investeringen afronding tweede fase vernieuwing vaste opstelling en verbetering lichtplan (1/10 deel). Overeenkomstig de lagere bestedingen in 2019, valt met € 13.511 uiteindelijk ook een lager dan begroot bedrag vrij uit de bestemmingsreserve voor de vernieuwing van de huisstijl (afronding en resterende vrijval volgen in 2020).

Aan het bestemmingsfonds voor Vrienden, Schutters en Kring Bergense School zijn de in 2019 ontvangen bijdragen van de deelnemers toegevoegd en worden de kosten van activiteiten voor de deelnemers en eventuele geormerkte financiële bijdragen aan een collectie-gerelateerd doel ten laste hiervan gebracht. In 2019 zijn geen nieuwe bijdragen vanuit het bestemmingsfonds toegekend.

Bezoldiging bestuurder en toezichthouders

De directeur-bestuurder ontvangt een salaris op basis van schaal 15 van de Museum CAO (bruto € 98.748 in 2019) en neemt deel aan het Pensioenfonds ABP conform de premieberekeningwijze op basis van de standaardpremies en de ABP sectorclassificatie.

De voorzitter en de leden van de Raad van Toezicht ontvangen in 2019 een vacatievergoeding van respectievelijk € 2.600 en € 1.750 en kunnen gemaakte reiskosten declareren. De bezoldiging van de directeur-bestuurder, toezichthouders en overige functionarissen blijft in 2019 onder het betreffende individuele WNT-maximum.

Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen betaald.

ANBI

Stichting Stedelijk Museum Alkmaar wordt sinds 22 november 2013 als een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en ook als culturele ANBI aangemerkt. Het RSIN-nummer is 8534.07.769.

Sinds april werkt de museumwinkel intensief samen met de Eerste Bergense Boekhandel, die zorg draagt voor het boekenassortiment.

Tentoonstelling De Toorop Dynastie.

Colofon

Redactie

Mariëlla Beukers en Eva Groentjes

Uitgave

Stedelijk Museum Alkmaar
Canadaplein 1
1811 KE Alkmaar
+31 72 548 97 89
info@museumalkmaar.nl
stedelijkmuseumalkmaar.nl

Ontwerp

Mind Design, Amsterdam
Niels Schrader en Martijn de Heer

Fotografie

Roel Backaert

Druk

Marcelis Dekave

Binding

Boekbinderij Mosmans, Den Haag

Lettertype

Fabriga

Papier

120 grams Munken Lynx

Oplage

250 exemplaren

© 2020

Stedelijk Museum Alkmaar

**STEDEL'JK
MUSEUM
ALKMAAR**